

Příběhy bezpráví očima oktávy B

(odboj, odpor, rezistence, občanská statečnost)

Školní rok 2011-2012
Arcibiskupské gymnázium
Praha 2

Vyučující:

Karin Steinerová

Hana Almerová

Iva Brožová

Ivana Hajičová

Motto:

William Shakespeare:

„Sketa, než zemře, stokrát umírá, chrabý jen jednou ochutnává smrt.“

Jean Jacques Rousseau:

„Jakmile služba obci přestane být hlavní občanskou povinností a jakmile občané slouží raději svou peněženkou, než svou osobou, stát je již blížek zkáze.“

Antoine de Saint-Exupéry:

„Člověk poznává sám sebe, když zápasí s překážkami.“

Josef Čapek:

„Nesvoboda není kázní, je ponižením.“

Obsah:

I. Foto z besedy Příběhy bezpráví z 23.11.2011

II. Portrét pamětníka- Miroslav Kopt

III. Reflexe studentů oktávy B

- v českém jazyce

- v anglickém jazyce

IV. Doporučené texty ke studiu

I. Foto z besedy Příběhy bezpráví

II. MIROSLAV KOPT - PORTRÉT PAMĚTNÍKA

Miroslav Kopt je český skaut a bývalý politický vězeň. Narodil se v roce 1935 v Praze a své dětství prožil v Kobylisích. V domě, kde bydleli, bylo z půdního vikýře vidět na kobyliškou střelnici, kde nacisté popravovali české odbojáře a politické vězně. Jeho otec jej vzal na půdu, když bylo Miroslavovi sedm let, a střelnici mu ukázal jako znamení nesvobody. Miroslava Kopta tato skutečnost silně ovlivnila. Neméně významné byly pro něj zkušenosti jeho dědečka, který bojoval za 1. světové války v rakouské armádě a byl přesvědčeným monarchistou: *„Také byl válečným zajatcem v Rusku. A vysvětlil mi názorně, co je bolševická revoluce: ‚Hele, jdou dva lidi po ulici. Ten jeden je bohatej a má pěkněj kabát. A ten druhěj ho kvůli tomu kabátu zavraždí. To byla ruská revoluce.‘ Takhle natvrdo mi to vysvětlil.“*

Protikomunistický odboj

V roce 1948 se se svým stejně starým kamarádem rozhodli pro tisk a rozšiřování protikomunistických letáků. Jeho strýc František Bohdal, který byl sám zapojen do odboje, mu však naznačil jiné a účinnější cesty: odbojová činnost se nesmí omezit na morální gesta, svou povahou předurčená ke krátkému trvání, ale musí spočívat především v efektivní a konspirativní práci.

„On si to přečetl ten leták a říká: ‚To je, kluci, sice hezký, ale tohle je cesta do pekla.‘ Na konci války byl zamotaný do nějaký činnosti. Gestapo ho zatklo v březnu 1945 a utekl sekyře jen díky tomu, že válka skončila, a že se tedy po revoluci z Pankráce dostal. A on říká: ‚Tohleto je blběj leták.‘ Tam totiž byla výzva, aby se ta část letáku, kde byla žádost o svobodný volby, aby se posílala dopisem na americkou ambasádu a aby se tam každý podepsal – jako petice. ‚Víte hoši, ten problém je, že komunisti kontrolujou všechnu poštu. A už jí kontrolovali před Únorem. To si nemyslete. Na to si musíte dát majzla. Ona to nemusí bejt provokace, ale stejně se můžete dostat do velkýho maléru. Takhle se ty věci nedělaj. Když ilegální, tak naprosto nepostižitelná.‘“

Skupina Ostřížů

V témže roce 1948 se pan Kopt poprvé zúčastnil nedovoleného skautského tábora a připojil se k uskupení Ostříž. To se skládalo z několika převážně pražských skautských skupin i jednotlivců, kteří v případě úplné likvidace hnutí hodlali skauting udržet a konspirativními cestami proti režimu bojovat.

„S Rudlou Probstem jsme se jednou nepřímo nachomejtli (ve Vršovcích v Heroldových sadech, kde on chodil do gymnázia) k jedné přestřelce, kde zastřelili jednoho agenta. Pak jsme mluvili o všem možným, nezávazně, a přitom z něho

vylezlo, že je členem ilegální skautské skupiny. Ptal jsem se ho: ‚Znáš Lukšička?‘ – ‚No znám‘ – ‚Ale jak to? On bydlí ve Strašnicích, a ty jseš tadyhle z Bohdalce.‘ – ‚No, prostě se známe.‘ Tak jsem do společenství těchto Ostržů vplul a zjistil jsem, že se jedná o skautskou skupinu, která je rozlezlá od Strašnic až po Pankrác a má vazby i konkrétně do Kobylis, na ty kluky, se kterými jsem tehdy koketoval se skautingem (ti patřili do střediska Polárka). Že to je organizace, která má velký rozsah.“

S Ostržími potom Miroslav Kopt pokračoval i v běžné skautské činnosti, která však byla mimo rámec Československého svazu mládeže rovněž nedovolená. Miroslav Kopt byl přesvědčen, že pro účinný odboj se nelze omezovat jen na demonstrativní nebo dobrodružné akce: „Já jsem opravdu tu odbojovou problematiku bral vážně. Pro mě to nebylo nějaký dobrodružství. Mnohdy jsem kvůli tomu sklídl posměch, ale mně to nevadilo. Jednoduše jsem si říkal – k tomu zvratu dojít musí (netušil jsem že to bude za tolik let), a jednoduše když člověk proti tomu chce něco dělat, tak to musí dělat kvalifikovaně. To bylo moje krédo. V kriminále se pak některé postoje, které jsem si v sobě vytvořil, zúročily mnohokrát.“

Miroslav Kopt si začal opatřovat dostupné prameny, ze kterých studoval zásady zpravodajských technik. Spolu se svými přáteli si stanovil jediný cíl: technicky a strategicky se připravit na očekávaný pád režimu, který bezesporu musí proběhnout jako organizované povstání, podpořené demokratickým Západem.

„Že jsem žil v tomhle prostředí, tak jsem se snažil se sebevzdělávat v některých technikách – jednak tím, že jsem se snažil studovat odbojovou literaturu, která se vztahovala k válce. Dostala se mi do ruky také technická literatura, nebo spíše manuály technických postupů z provenience předválečných bezpečnostních složek, ale i instruktážní knížka sekce Komunistické internacionály pro výcvik jejich vlastních agentů. [...] Na druhé straně jsem nastudovával i různé postupy sabotáže atd... Měl jsem k tomu, řekl bych, dost velkej zápal. [...] Bylo ve mně takový rozhodnutí, že až se to podělá, tak se budu chtít ucházet o místo v bezpečnostním aparátu nového státu. [...] Někteří z té naší party mě trochu považovali za blázna a říkali: ‚Jseš šílenec, jseš do toho zažraněj, ber to jako život...‘ Já říkám: ‚No ale, dyť to není sranda. Tady umíraj lidi, a když něco chceme dělat, tak to musíme dělat pořádně.‘ To byl takový počáteční pokus o mý odpoutávání se od těch Ostržů.“

V roce 1952 byl pan Kopt po nepodařené akci (které se ovšem sám nezúčastnil) skupiny Oldřicha Rottenborna zatčen a odsouzen k šesti měsícům nepodmíněně. Do vězení nenastoupil jen díky amnestii, která se na něj vztahovala.

V roce 1954 se již Ostržům vzdaloval, protože měl jiné představy o konspirativní činnosti a v této skupině viděl stále větší nebezpečí dalšího odhalení. Založil proto vlastní skupinu s krycím jménem Tonda: „Když zavřeli Rottenborna, objevil se v našem okolí člověk, který tvrdil, že ho Rottenborn posílá. Dal jsem dohromady skupinu kluků z našeho prostředí, aby zjistili, kdo to je, kde bydlí. Aby se mu

pověsili na paty a nehli se od něj. Jednoznačně jsme zjistili, že je to konfident. [...] Nic jsme proti němu nepodnikli, protože jsme věděli, že to by bylo neúnosný. Oni ale zřejmě prováděli kontrasledování jeho osoby a asi zjistili, že (ho sledujeme), protože najednou zmizel z našeho okolí. A tady zůstala skupina lidí, kteří si mohli věřit, a byla by škoda to rozpustit...“

Skupina s krycím jménem Tonda ovšem nikdy pořádnou činnost nerozvinula, protože zhruba v té době se StB podařilo dostat do rukou jednoho z Ostřížů. Ten nevydržel výslech, promluvil o veškeré předchozí činnosti a udal především jména, mezi nimi i jméno Miroslava Kopta.

Vyšetřování a věznění

Miroslav Kopt byl nedlouho poté zatčen a brutálně vyšetřován. V procesu, který se konal v roce 1954, byl odsouzen na 10 let odnětí svobody za údajnou velezradu. Šest let z toho odseděl a odpracoval ve věznicí na Pankráci a v uranových šachtách při táborech Rovnost a Nikolaj na Jáchymovsku.

„Můžu říct, že ten kriminál Nikolaj, to byla fantastická škola života. Protože tam existovalo skutečně vymakaný prostředí (nebo alespoň jádro) muklů, ke všemu odhodlaných. Byl to malej lágr. Ti lidi se tam vypracovali tradičně až k takovým osobnostem – jako byl Ruda Pernický třeba –, kteří dokázali rozbít komunistickou táborovou samosprávu, dostat řadu konfidentů pod kontrolu. A především schopni k dobrý politický práci. To byl totiž jedinej lágr, kde existovala i úzká spolupráce s různějma politickejma směrma, ať už to byli křesťanští demokraté, sociální demokraté, nebo jiný politický odnože. I vojáci atd., to všechno táhlo dohromady. Existovalo tam společenství, který mělo přirozenou autoritu...“

Miroslav Kopt pak sám považuje za začátek své opravdové zpravodajské činnosti právě období po vyšetřovací vazbě: *„Jak jsem měl vykopnuté zuby a měl jsem tam torza zubů. Něco jsem si nechal vytrhnout, a jak jsem byl asi vysílený, měl jsem nízkou hladinu červených krvinek a málem jsem tam vykřvácel. Dostal jsem se k doktoru Provazníkovi. To byl šéflékař-mukl. S tím jsem se sčuchnul. Ten mi pomohl zorganizovat písemný styk s rodinou, nikam dál, na to jsem byl příliš fikaný. Jemu jsem potom v zubu pašoval na lágr Rovnost pro jednoho dalšího lékaře nějaký mikrosnímek. Tak začala moje anabáze a napojení se na činnost na lágru Nikolaj a tam už šlo o vážné věci.“*

Podle Koptova svědectví totiž existovala v lágrech Nikolaj a Rovnost skupina lidí, kteří se pokoušeli o zpravodajskou činnost i tam. A často úspěšně, i když netrvala dlouho: *„Já jsem v tom byl poměrně malé kolečko, ale – vyráběla se tam rádia, poslouchal se zahraniční rozhlas, kontrolovala se těžba uranové rudy a ty zprávy se dostávaly ven. To skončilo v roce 1956, kdy došlo k několika vyzrazením... Dokonce se odposlouchávaly i rozhovory estébáků a zprávy tábora. Prasklo to ale nešťastně, kdy jeden hoch, který toho byl účasten, měl nějakou bývalou milou v Karlových*

Varech a poměrně často jí přes ten odposlech volal. Mělo to širší dopad, protože v té souvislosti došlo k zatčení hlavního energetika šachty a sebevraždě jednoho mukla. Pak skončila i ta zpravodajská činnost. Dodnes je to pro mě otevřená záležitost, protože bližšího jsem se nedopátral. “

Na lágru se podařilo sestrojít na čtyři funkční radiové přijímače, které StB nikdy nedostala do ruky (v příloze je k dispozici jejich schéma). Podobně jako v pevných věznicích pořádali vzdělaní vězni tajné přednášky, věžňové uranových lágrů se snažili do detailů promýšlet i předpokládaný pád režimu a nástup demokracie. *„Existovala propracovaná forma dodávání literatury. Když dokonce v pětapadesátém roce vyšlo ve Francii Aronovo Opium intelektuálů, tak jsme ho tam asi za půl roku měli a začalo se to překládat. Nebo se o tom alespoň mluvilo. Existovala ilegální knihovna, systém různých přednášek. Ale hlavně se pracovalo a pilovalo na tom, jak se vypořádat s komunistickým režimem. “*

Na svobodu se Miroslav Kopt dostal v roce 1960, kdy byla větší části politických vězňů udělena amnestie k patnáctému výročí konce druhé světové války. Ovšem ještě na jaře 1960 bylo proti panu Koptovi zahájeno nové vyšetřování ohledně předchozích zpravodajských aktivit v kriminále. Případ se však StB nepodařilo zkonstruovat, a tak mohl opustit brány věznice i on. Ještě před propuštěním mu zpravodajský důstojník StB nabídl spolupráci: *„Najednou se tam objevil mně neznámý vyšetřovatel – ne v civilu, ale v uniformě podplukovníka. Nějak se mi představil, už si nepamatuji jak, a začal vést takové medové řeči. Chtěl mi oznámit, že bude amnestie a že půjdeme domů. Že sice správa tábora nedala doporučení, ale že jsem mladý a takové ty kecy... A začal: ‚Víte, vy jste takovej šikovnej člověk, dost toho o vás víme a jednoduše – my bychom takové lidi potřebovali.‘ Já jsem říkal: ‚Podívejte se, já zaprvé nikdy bonzáka dělat nebudu a zadruhé, já zásadně s komunistickou ideologií nesouhlasím.‘ A on: ‚No dobře, takových lidí je víc, kteří nesouhlasí, a přesto máme velice dobré vztahy. A já to nemyslím tak, že byste dělal nějakýho obyčejnýho práškače. My jsme ochotni vás vycvičit a poslat do zahraničí v rámci rozvědky. To všechno můžeme udělat. Vy byste byl pro nás perspektivní člověk.‘ Já jsem říkal: ‚Pane, já vám děkuju, ale já si těch deset let klidě odsedím. Nezlobte se, já vás neznám, vy neznáte mě – nebo vy o mě víte více než já o vás. Děláte na mě příjemný dojem, ale osobní rovina v tomhle nemůže hrát roli. Tady jde o určité zásady a ty já neporuším. “*

Po propuštění musel Miroslav Kopt odsloužit ještě dva roky povinné vojenské služby, kde se opět nakrátko dostal do nebezpečí kriminálu. Na vojně totiž začal pracovat na knize – dějinách šifry. Udal ho jeden ze sloužících branců, když si myslel, že ho Kopt chce šifry učit. Případ naštěstí neměl dalekosáhlé následky.

Celá 60. léta potom pan Kopt udržoval styky s bývalými spoluvězni a skauty – dohromady plánovali možnosti skautingu do budoucna. V době nastupujícího Pražského jara se takové možnosti naskytly a skautská organizace, ovládnutá v roce 1949 komunisty, se začala obnovovat. Miroslav Kopt se podílel na obnově skautské

organizace jako placený funkcionář Organizace dětí a hnutí mládeže. O tři roky později z této funkce odešel a začal organizovat paralelní skautskou strukturu, která nebyla na rozdíl od oficiálního vedení ochotna podrobovat se direktivám normalizovaného vedení – začalo se znovu postupovat jako v dobách po roce 1948. Bohužel i mnozí z bývalých skautů se po dvou desetiletích režimu podíleli na režimu poplatné praxi – jako agenti StB nebo komunističtí funkcionáři. Rána uštědřená Junákovi v roce 1949 se už nikdy zcela nezacelila. Miroslav Kopt se snažil udržovat skauting původní, duchovně a vlastenecky orientovaný, jehož existence byla možná právě jen ve zmíněných paralelních strukturách. Až do roku 1989 udržoval kontakty na německé skauty a s jejich pomocí pašoval do Československa zakázanou literaturu a informační materiály. Měl kontakty i na redakci rádia Svobodná Evropa.

Po listopadu 1989

V listopadových dnech roku 1989 se pan Kopt začal spolu s přáteli zasazovat o znovuuštění klubu K 231 a později se nakrátko jako poslanec Občanského fóra ocitl jednou nohou v politice. *„Patřil jsem k okruhu lidí, se kterými jsme již od roku 1988 počítali s tím, že musíme obnovit klub K 231. Hned 17. listopadu jsme se sešli a řekli – jdeme do toho! Dostal jsem se do Laterny Magiky a měl jsem záměr koordinovat svou činnost s činností znovuvznikajícího K 231. Ty kontakty ale postupně vázly. Stal jsem se nakonec členem parlamentu OF, kde jsem vydržel do března 1990, než jsem šel dělat prověrky na II. správu. Možná bych skončil i v politice, ale během výběru na kooptaci do parlamentu se tehdy projeví lidé, kteří měli silné ambice. Nakonec mi jeden dotyčný říkal například: ‚Pojď na magistrát, za dva roky budeš milionářem.‘ Bylo to poučné, ale na tohle jsem se dát nechtěl. Nakonec, o bezpečnostní problematice jsem toho věděl dost, takže jsem šel ke zpravodajcům.“*

V březnu roku 1990 Miroslav Kopt odešel do Úřadu pro ochranu ústavy a demokracie Federálního ministerstva vnitra, kde prováděl bezpečnostní prověrky pracovníků II. správy StB. Začal sloužit svými praktickými zkušenostmi své čtyřicetileté anabáze proti komunistickému režimu. Od kontrarozvědky odešel v roce 1999. Dnes se pan Kopt věnuje badatelské činnosti a publikuje články a sborníky převážně k tématu skautského protikomunistického odboje.

III. Reflexe studentů oktávy B

Za toto jsem krev nepotil

V listopadu 1989 proběhla sametová revoluce. Jak moc velkou zásluhu na tom mají snahy všech „Podrývačů“ státu se můžeme dodnes jen domnívat a asi to nikdy zcela nezjistíme. Můžeme jen říci, že revoluce tu byla, proběhla téměř nenásilně a nyní žijeme ve svobodném státě.

Ve škole jsme měli možnost slyšet přednášky několika pamětníků, kteří nejenže tu dobu naplno prožili, ale také se zasloužili o nějaká proti-totalistická gesta. S panem Miroslavem Koptem se mi bezprostředně po jeho výkladu podařilo navázat velice zajímavou diskuzi. Samotnou mě totiž zajímalo, jak vidí dnešní společnost, za kterou se zasloužil, bojoval a byl často dosti brutálně vyslýchán a vězněn? Jeho odpověď mě překvapila: „Tak za toto jsem krev nepotil, ale to asi nikdo z nás.“ Nebyla to však slova zhrzeného člověka, to nikoli. Jen podle něj naše Sametová revoluce byla až příliš sametová. Komunisté a jiné levicové strany jsou stále ve vládě a nic s tím už asi nikdy neuděláme. A co naše společnost? Proč je taková, jaká je? Pan Kopt mi řekl něco velice zvláštního, že naše svoboda je spíše stav blížící se anarchii, nikoli ta zdravá svoboda ve svém správném slova smyslu.

Ale jak působí dnešní stav na nás, obyčejné studenty a lidi, kteří nezažili ani totalitu ani nenáviděné „fronty na banány“. Nevím, jestli to je školou, výchovou nebo něčím úplně jiným, ale můj přirozený vztah k režimu je naprosto odtažitý. Nikdy by mě ani nenapadlo říci, že tehdy se lidé měli vlastně dobře. Samotnou mě dokáže naprosto šokovat to, co říkají mí prarodiče. Je mi jedno, že daně jsou vysoké, práce těžká a kradou se tu miliardy, ale mám možnosti. Můžu, co chci. Můžu nadávat na politiky, stávkovat, nebo třeba podnikat. Vycestuji si třeba až na druhý konec světa, když budu chtít. Můžu psát, co chci a studovat, co se mi zlíbí a stát mi v těchto ohledech nebude nic diktovat ani nařizovat. Za to jsem ochotná něco obětovat. Třeba i platit vysoké ceny potravin, či si zaplatit za recept v lékárně. Klidně i dám sto korun za den v nemocnici, jenom když budu mít svou svobodu.

Anna Skalická

= = =

Co je to totalita? Je nutně špatná? Jak proti ní můžeme bojovat? To jsou otázky, na které u nás zná odpověď určitě každý, kdo alespoň chvíli žil před rokem 1989. Já je však neznám.

Jsem z generace, která nezažila komunistický totalitní stát, a i když mohu právě prostřednictvím vyprávění pamětníků získat alespoň přibližný obraz toho, co znamená žít v diktatuře, nikdy, alespoň doufám, již v podobném systému žít nebudu. Na toto však podle mě nelze spoléhat. Právě proto, že jsem danou dobu, historicky vůbec nijak vzdálenou, nezažil, o to víc se o ní musím zajímat, protože zcela jistě přímo ovlivňuje mě i všechny ostatní. Také však je možností, jak dobře poznat fungování totalitního státu všeobecně. Ačkoliv se totiž takřka všeobecně říká, jaké my mladí máme štěstí, že jsme se narodili do svobodného světa, a třeba je to i pravda, dědictví komunismu na nás leží a musíme se s ním nějak vyrovnat. Pro podobně staré jako já tedy nezbývá nic jiného, než se snažit shromáždit o minulém režimu co nejvíce druhotných informací, které by mohly vydat za přímou zkušenost. Pro nás jako pro nastupující generaci je to podle mě obzvlášť důležité.

Právě z toho, co se mi podařilo dohledat či odposlechnout o minulém režimu, a z toho, co jsem si přečetl na téma totalita vůbec, prohlašuji, že totalita je špatná až zločinná. Totalita totiž znamená podle mě především odepření možnosti volby, zavedení absolutního neporušitelného dogmatu (vnuceným shora), což mě, jako skeptika, děsí nejvíce, neboť neumožňuje porovnávání (respektování) rozdílných názorů. Nemožnost v totalitě je, povzneseně řečeno, říkat „a“ i „b“, tedy celou pravdu a ne pouze tu, co se nám hodí. Je také třeba rozlišovat mezi rozdílným názorem a vnucovanou ideologií. Totalita má totiž více podob. Vždyť jak se v praxi liší nacismus a komunismus? Podle mě nijak. Oba systémy mají vyvolenou skupinu lidí, které je symbolicky dána vláda (árijci vs. dělnická třída), oba mají své spasitele držících s úzkou skupinou vyvolených skutečnou moc (Hitler vs. Stalin), oba mají předmět místopřísežné nenávisti (židé vs. buržoazie), oba v podstatě vycházejí z prací názorově velmi vyhraněných filosofů (Nietzsche vs. Marx), oba dokázali svou propagandou zblbnout celé národy a především, oba se navzájem nenáviděly. Znakem totality je také obrácení účinnosti zákonů, které namísto, aby nějaké jednání zakazovaly, tak ho povolují, čímž se člověk vkládá do libovůle všemocného státu. Typickým příkladem z dnešní doby je slavná věta jisté důchodkyně „Já bych všechny ty počítače a internety zakázala“, která je zcela jistě dědictvím z éry komunismu. Je to také neochvějná jistota ve vlastní bezchybnost, která předurčuje tyto režimy k neslavnému konci, poněvadž normálně žijící člověk tento tlak prostě neustojí a vzbouří se. Zajímavé je to, že tyto znaky, jak se mi zdá, začíná projevovat i stávající režim, vždyť kolik lidí si připadá bezmocných při pohledu na procesy, které dnes určují ráz celosvětového dění. Vzduchem létají miliardy spolu s frázemi a obyčejný člověk neoprávněně cítí, že byl postaven na vedlejší kolej.

Ted' však vyvstává otázka, zdali se má člověk pokusit tento stav systému kolem sebe změnit a případně jak. Jelikož jsem napsal, že totalitu považuji za zločinnou, bojovat proti ní bychom určitě měli. Velmi však záleží nejenom na způsobu, to je snad samozřejmé, ale je nutno si uvědomit i

nutnost přijít s protinávrhem. S tímto se také váže problém revoluce, která počítá s burcováním davů, kterým je vnucena „pravda“ o zvrácenosti stávajícího systému a které ovšem v podstatě nevědí, oč doopravdy běží. Toto běžně končí nahrazením jedné diktatury druhou. Revoluční doba v tomto smyslu také bývá dosti radikální ve smyslu úplného odstřížení od předchozí doby, od minulého systému, se vším všudy, což se někdy může jevit jako v souladu se všeobecným zájmem, ale podle mě snaha o toto vede akorát do hlubších problémů, poněvadž ovlivnění jsme, ať chceme či nechceme, jak jsem již psal výše. Na druhou stranu, pokud chceme diktaturu nahradit nějakou formou demokracie, revoluci se nevyhneme. Mám pocit, že v případě Sametové revoluce došlo právě k tomu druhému extrému, totiž že se, konkrétně v tomto případě, formálně chopil moci dosavadní disent, který provedl jakousi reformu systému, ponechal však lidi, kteří tvoří zásadní položku politiky a společnosti vůbec. Pokud bychom to všechno přenesli na letošní protesty způsobené hospodářskou krizí, či přesněji snahami o vyrovnání jejích následků, musíme říct, že jim chybí podle mého názoru především smysluplný program, čehož si všimli nejenom různí blogaři, ale také kupodivu někteří levicovní intelektuálové jako například Slavoj Žižek.

Myslím si, že nejlepším způsobem, jak bojovat proti totalitnímu režimu, je nebát se, kritizovat konkrétní chyby v systému a navrhnout jejich řešení, spolupracovat s lidmi podobného smýšlení a pracovat na alternativní podobě systému, který by se mohl uchytit po konci toho totalitního. Chápu, že se jedná o velmi obecné a v jistém smyslu nic neříkající fráze, avšak podle mě je určitá ideologie pouze základ konkrétního jednání a osobně prostě nemohu říci, co bych určitého udělal v této nyní naprosto nemyslitelné situaci. Ale jedno především; nebát se.

Ondřej Dobisík

= = =

O bratřích Mašínech toho jistě již bylo napsáno a řečeno dost. Zatímco ministr Vondra jim uděluje medaili, komunistické poslankyně žalují jejich sestru pro schvalování jejich činů. Mediální bublina okolo „vražd“ a „zločinů“ se nafukuje a nafukuje... Neměli bychom na ně být ale naopak spíše hrdí? Vždyť se, byť ne s úplně čistýma rukama, jako jedni z mála postavili režimu, jehož činy jsou dnes oficiálně uznávané jako tyranické, nelidské a zvrhlé. Proč tedy vytahujeme kdejakou špínu, abychom jejich památku zostudili? Možná, že někteří tak činí z důvodů ušlechtilých a opravdu se zamýšlí nad tím, do jaké míry se mají jejich činy soudit jako hříšné, nicméně se domnívám, že zde převažuje senzacechtivost, ruku v ruce krácející s tvrzením, že „ono se nám za komunistů zas tak špatně nežilo“.

Některým se ale žilo špatně v zemi, kde demokracie a svoboda byly vyprázdněnými pojmy a kde vykonstruované procesy končící leckdy popravou nebo upracováním se k smrti nebyly ničím neobvyklým.

Hrstka odvážlivců se rozhodla vyjádřit svou nespokojenost a začít „něco dělat“. Spektrum činnosti, která se nabízela, bylo široké - od tisknutí a distribuce letáků, až po ozbrojená přepadení a sabotáže pomocí výbušnin. Spektrum trestů bylo ale také široké, především těch

tvrdých. Mnoho z odbojářů, ne-li dokonce většina, si šla alespoň na nějaký ten rok sednout do chládku, případně se málem udržet do lágru, někteří byli popraveni, celé rodiny byly perzekuovány.

Přes nebezpečí, které jim hrozilo, však bojovali. Alespoň se snažili. Nemlčeli. Neseděli doma a netláchali, tak jako to s oblibou provozují jejich dnešní odpůrci a kritici.

Pokud se nějaká válka dá nazvat spravedlivou, měla by to být tato. Na první pohled marná, beznadějná válka za svobodu, snaha několika málo lidí zlepšit život milionům ostatních. Při svých akcích se občas nevyhnuli usmrcení nebo zranění osob, které prostě byly ve špatný čas na špatném místě. To je ale bohužel nedílná součást každé války, i té nejspravedlivější.

Někdo možná může namítat, že někteří z odbojářů měli ze zabíjení radost, že byli v odboji jen kvůli tomu. To se ale jeví jako naprosto nereálné, vezmeme-li v potaz, jaké tresty hrozily i za mnohem méně závažná provinění, než byla vražda.

Za sebe mohu říci, že těmto lidem patří můj upřímný obdiv. Jim a vůbec všem, kteří jakýmkoliv způsobem proti režimu bojovali, ať už to byli odbojáři se zbraní v ruce, undergroundoví umělci, kteří bojovali slovem, ti, co odmítli podepsat dohodu o spolupráci, či kdokoliv jiný.

Kateřina Suchánková

= = =

Setkání s člověkem, jako je pan Kopt, obvykle člověka donutí chtě nechtě uvažovat.

Člověk, který žil ve vyhraněné době, kdy pokud bylo potřeba něco dokázat, bylo potřeba být radikální, a který přichází přednést svoje zážitky v době, kdy slovo radikální je notně zprofanováno bojovníky za leccos, bere při vyprávění posluchače do jiného světa, do světa, který si dovedeme jen stěží představit, ale nedovedeme se ubránit zamyšlení nad tím, kde by v onom světě bylo naše místo a jaká naše úloha.

Z celého vyprávění jaksi vyčnívala jedna pasáž, kterou by pan Kopt snad ani nezařadil, nebýt námitek studentů proti násilné formě odporu, která zasahovala i běžné občany. Jednalo

se o scénu z autobusu, kde se přáteli pana Kopta vysypaly nelegálně držené náboje do nelegálně držené zbraně, kterou měl mladík u sebe, a to – co čert nechtěl – přímo v přítomnosti příslušníka Státní bezpečnosti! Mladí odbojáři si ovšem zachovali chladné hlavy, přinutili řidiče zastavit, a zatímco hlídali pasažéry, opsali si estébákovy nacionále z občanského průkazu a varovali ho, že jestliže se dozví, že je někdo udal, najdou si ho a *zabijí jeho i jeho rodinu*. Zůstal jsem sedět jako opařený – to není věta, kterou bychom běžně slýchali od kladných hrdinů. Otázka, kterou příběh přinesl, ale nebyla nic nového - jak daleko může člověk zajít, když bojuje proti zlu? V příběhu našich odbojářů se Bohu díky žádné udávání nekonalo, takže k těžké volbě vůbec nemuselo dojít. Co kdyby ale příslušník mladíky nahlásil? A co kdyby se toho, ač v tehdejší době to snad bylo těžko možné, chytila média a bylo by třeba vyslat signál, že odbojáři s nepřítelem nežertují?

Jako u mnoha jiných podobně závažných otázek se neodvažují přiklonit se k jasnému závěru – takovéto situace je vždy třeba citlivě zkoumat jednotlivě. Velké ideály jako je svoboda nebo boj proti útlaku rozhodně podle mě mnoho věcí jinak těžko ospravedlnitelných ospravedlňují. Výbuchy soch a pomníků, protistátní činnost nebo působení ekonomických obtíží zvrácenému režimu se pak nestávají jenom akceptovatelnými přestupky, ale mnohdy chvályhodnými hrdinskými činy. Upřímnost přesvědčení odbojářů, že dělají správnou věc, snad také není třeba zpochybňovat, neboť těžko by se hledaly výhody přinášené výše zmíněným jednáním, které by převažovaly nesmírné riziko, že takoví lidé padnou do rukou státní moci a odpykají si své „zločiny“ i s úroky.

Abych se ovšem příliš nevzdálil ústřední myšlence – myslím si, že situace, která by člověka ospravedlňovala k násilí na nevinných lidech (a teď nemyslím samotného příslušníka StB, který tyranovi přímo sloužil - a mohl být připraven nést následky, nýbrž jeho rodinu), by musela být opravdu enormně závažná. Přesto si ale dovedu představit moment, kdy by se i takovýto prostředek stal nutností.

Hugo Kafka

===

Skautská činnost v ilegalitě je již dlouhou dobu známá jako nedílná součást českého odboje během období od roku 1948 až do sametové revoluce. Činy, kterými tehdy skauti přispěli k vítězství svobody, byly různého charakteru. Některé z nich zahrnovaly také spojení se západním světem (předávání informací), a tudíž by pro jejich aktéry v případě prozrazení znamenaly vysoké tresty i odnětí svobody.

To, že se někdo takto dokáže postavit proti politickému nátlaku režimu, je opravdové národní hrdinství a co je na onom vítězství možná ještě důležitější, je skutečnost, že k vyvinutí a projevení takové odvahy dokázala člověka vychovat právě výchova skautská. Vyprávění těchto zapomenutých národních hrdinů u mě navozuje pocit hrdosti, jelikož sám v jednom skautském oddíle působím. Je nezbytně důležité si opakovaně připomínat důležitost skautů ve společnosti už pouze z důvodu motivace pro současné či budoucí generace.

Vychování, které se jedinci ve skautském prostředí nabízí, jednoznačně vede k osobní odpovědnosti za sebe, avšak nevěnuje se pouze chalupářské činnosti na vlastní zahrádce, nýbrž odpovědnosti osobnosti vůči skupině, celku, společnosti. Odpovědnost, kterou člověk za prostředí, ve kterém žije, přijímá, velí, aby ve chvíli obecné nespravedlnosti projevil nesouhlas a bránil „pravdu a svobodu“. Touto „pravdou a svobodou“ míním dodržování demokratických postojů a možnosti všeobecné diskuze tj. přístupné všem generacím i třídám nehledě na současnou politickou angažovanost.

Pro současné „pohodlné“ generace je i podle našeho profesora Hajíčka zbytečné a příliš obtížné projevovat jakýkoli nesouhlas, ale vyčítat jim to zřejmě ani nelze, pokud jako měřítko bereme v úvahu režim, který generace minulé přímo vybízel, či dával jim přímou příležitost projevovat nesouhlas, avšak režim současný je demokratický, umožňující vyjádřit se v podstatě jakkoli.

I když v současné chvíli není vzdor mladé generace (v minulosti tak typický) přímo na místě, minimálně ne v takové míře, měli bychom si vzít k srdci – do budoucna – dvě důležitá paradoxně také skautská hesla, a to „Pamatuj“ a „Buď připraven“.

Vojtěch Krátký

== ==

Ve středu 23. 11. jsme se zúčastnili v rámci projektu Příběhy bezpráví besedy s hostem panem Miroslavem Koptem. Tentokrát na téma občanská statečnost, resp. rezistence proti komunistickému režimu. Nejdříve nám pan Kopt pověděl svůj životní příběh a pak měla následovat diskuze, ale téma bylo tak poutavé, že dotazy padaly i během řeči pana Kopta. A myslím, že to bylo tak lepší, že jsme se hned dozvěděli, co jak bylo, popř. si ujasnili, jak to pan Kopt myslel, a nemuseli jsme čekat až na konec, až dotazy nebudou tak aktuální. Nevím, jak to vnímal on, ale doufám, že kladně, že to bral tak, že máme o téma zájem a neptáme se proto, abychom ho zbytečně přerušovali.

Jsem vděčný za to, že se ve škole můžeme účastnit besed s lidmi, které komunisti pronásledovali a utiskovali. Dnes je to přece jen už 20 let a my jsme nezažili tu dobu a tak se často stává, že mí vrstevníci berou komunisty podle toho, co dnes říkají a slibují a nekoukají už na jejich minulost. Kontakt s lidmi, kteří toto peklo zažili a museli si tím vším projít a přitom se nepřizpůsobili, aby měli život jednodušší, ale zůstali trvale na svých hodnotách a názorech, je pro mě velmi cenný. Hned na začátku mě u pana Kopta zaujalo, kdy se narodil. Těsně před druhou světovou válkou, takže dětství prožil pod nacisty a dospívání už zase pod komunistickou diktaturou a vlastně tak skoro do svých padesáti let nepoznal, co je to žít ve

svobodné zemi. Velmi si vážím příležitosti poslechnout si životní příběhy právě těchto lidí, kteří navíc ještě proti režimu bojovali. Neumím si představit, že bych se ocitl ve stejné situaci, ve které byli oni. Například pan Kopt, který se sám zapojil do odboje proti režimu a již od nějakých svých 16 let podnikal různé sabotážní akce. Za to má můj hluboký respekt, nevím, jestli bych sám měl tolik odvahy se v takové situaci zachovat podobně. Ale právě díky lidem jako pan Kopt mohu dnes žít ve svobodné republice a mohu dělat spousty věcí, které ještě před 20 byly naprosto nemyslitelné (kdykoli jen s občankou někam odjet do zahraničí, říkat nahlas co si myslím, studovat, co mě zajímá...). A za to vše bych chtěl poděkovat lidem, kteří se za to zasloužili. Děkuji - pane Kopte, děkuji - Vám všem!

Jan Kroneisl

= = =

Mám odvahu dávat najevo svůj nesouhlas, jít proti proudu, když se děje něco špatného? Toto byla jedna z mých prvních otázek, když skončila přednáška Miroslava Kopty, „protikomunistického bojovníka“.

Podle mě je často těžké stát si za svým názorem, i když člověku nehrozí vězení, oprátka nebo jakékoliv tvrdší projevy diskriminace. Musím sama sobě přiznat, že nevím, jestli bych našla sílu násilně bojovat proti komunistickému režimu. Alespoň se proto ptám, jak jsem schopná obhájit svůj názor v dnešní době, když mně tyto nepříjemnosti nehrozí? Jsem lhostejná nebo jen umím vyjadřovat svůj tichý nesouhlas? Myslím, že ne všichni jsou morálně zavázáni přímo fyzicky bojovat proti nelidským režimům, ale všichni máme povinnost z morálního hlediska projevit nesouhlas, děje-li se něco proti základním lidským právům v každé době. Je velmi důležité, abychom si vzali ponaučení z minulých let. Můžeme se zamýšlet, co bychom dělali a jak bychom se zachovali v dobách komunistické diktatury, ale daleko důležitější je promítnout zkušenosti přejaté od starších lidí, kteří tuto dobu zažili, a snažit se nějakým způsobem aplikovat jejich zkušenosti na dnešní svět. Díky Bohu nemusíme teď proti nikomu bojovat se zbraní v ruce, ale hájit lidská práva a práva na slušný život, který má nějaké pravdivé hodnoty, můžeme i dnes. I dnes musí jít člověk často proti proudu, aby uhájil lidskou důstojnost. A právě z odvahy lidí, kteří byli schopní postavit se za základní lidské hodnoty v dobách diktatur, si můžeme brát příklad, abychom také byli odvážní, když se děje něco nesprávného.

Anna Dynybylová

===

23. listopadu roku 2011 jsem se zúčastnil besedy s panem Miroslavem Koptem – skautem a člověkem, který zůstal věrný svému odhodlání, a i dnes je relativně činný, co se týče kulturně-historického dění v naší zemi.

Jako dítě slavil pád jedné diktatury - fašistického Německa, jako mladíček přihlížel, jak se dere k moci nový systém - vláda dělnické třídy, proletariát neboli komunismus. Přihlížel? Zatím nejspíš ano, i když už v této době mu bylo jasné, že se odhodlá k činům. Byl to člověk, co se narodil téměř do války. Válka- to bylo jeho dětství. A ještě jako dítě vyhlíží válku novou, dokonce si ji přeje. Přes všechny hrůzy, které jsou s válkou spojeny, věří, že západ bude mít dost síly na to, aby se proti Sovětům postavil se zbraní v ruce. Co mladého Miroslava pohání vpřed? Je to čilý a odvážný duch, který žhne v nevinném mladíkově nitru? Řekl bych, že možné to je a co víc. Miroslav je skaut, člověk, který určitě zastává jisté morální zásady, které mu říkají: toto není stát, za který jsme bojovali, za který jsme padli, za který jsme krváceli na Dukle, létali v Británii a bránili Tobruk. Možná si ještě neuvědomuje, ale jako starší si udělá jasno. Příliš úzké vazby na Sovětský svaz už v dobách předválečných byla Benešova opravdová chyba.

Marek Štěpán

== =

Nedávno proběhla na mé škole beseda v rámci projektu Příběhy bezpráví, kdy o svém životě vyprávěl pan Miroslav Kopt, skaut a bývalý politický vězeň. Jeho život plný nelehkých situací (již od dětství) snad každého účastníka besedy dovede k zamyšlení. Zážitky z dětství, kdy pan Kopt bydlel v Kobylisích, kde z půdního vikýře bylo vidět přímo na Kobyliskou střelnici, ho jistě velmi ovlivnily. Sama jsem se v dnešní době byla několikrát podívat na Kobyliské střelnici, a přestože už je to pouze památník, to místo je velmi působivé. A tak člověk samozřejmě neví, jaké to bylo vidět popravy politických vězňů a odbojářů, dokáže si alespoň to „děsivé místo“ s něčím reálným propojit.

Zásadní otázka, kterou si kladu je, do jaké míry je možné někomu interpretovat své životní zážitky a zkušenosti. Určitě je to důležité, zároveň ale také velmi těžké pro nás mladé to vše pochopit. Mění se svět a my s ním a např. já osobně si těžko dovedu představit skauta s pistolí v ruce, a že v určité době bylo normální někoho „jen tak“ zastřelit. Nám mladým to přijde poměrně kruté, protože žijeme v jiné době a nestrávili jsme několik let ve vězení a v uranových dolech jako pan Kopt. Předávat své vlastní zkušenosti je stále ještě docela dobře možné, interpretovat život někoho jiného už je složitější. Otázkou zůstává, kdo bude našim dětem vyprávět o válce a komunismu, když my jsme to nezažili. Právě proto je ale důležité ještě dnes mluvit s lidmi, kteří o tom mají co říci, dokud je čas.

Stejně tak je těžké si představit, že bylo skutečně mnoho lidí zapojených v odboji, kteří skutečně věřili v pomoc Západu a organizované povstání, které by vedlo k pádu režimu. Když si pak člověk vzpomene na sametovou revoluci, ptá se, zda by režim stejně padl z jiných důvodů či ne, a přijde mu absurdní, že i když byl odboj, převrat nejspíše způsobila až sametová revoluce. Ale to se nedá jen tak říci, protože, kdo to nezažil, nic o tom neví a nemůže o tom jednoduše soudit z dnešního pohledu.

Markéta Pištorová

===

„Ale babi, já bych si radši četla...“ Takovou nebo podobnou výmluvu jsem měla po ruce vždycky, když mi babička chtěla vyprávět o svém dětství, o válce, o komunismu. A ve chvíli, kdy přeci jen začala povídat, jsem všechno pouštěla jedním uchem tam a druhým ven. Když jsem náhodou poslouchala, bylo to kvůli tomu, že jsem měla babičku ráda a ne kvůli obsahu jejích slov. Prostě mě to nezajímalo. Žila jsem ve svém vlastním světě a neměla jsem potřebu zatěžovat si mysl starostmi předchozích generací, které už stejně dávno nebyly aktuální. „Jednou přijde čas, kdy se mě budeš chtít na něco zeptat, ale už nebudeš mít možnost. Ptej se, dokud jsem naživu,“ nabádala mě babička. Nikdy jsem ji neposlechla. Teď vím, že měla pravdu. Dnes už by mě její zážitky, zkušenosti a rady zajímaly. Jenomže babička už mi nic povědět nemůže.

Propast mezi generacemi je obrovská. Staří nerozumí mladým, neznají moderní technologie a nechápou změny ve společnosti. A mladí rozumí starým snad ještě méně. Neprožili totiž to, co oni. Zato ti starší také kdysi byli mladí a také nechtěli přijímat žádné rady. Co se dospívání týče, musí si každý člověk projít tím samým a snad i tím, že se nechce nechat poučit. Takový je koloběh života, k němuž jsme jako lidé předurčení.

Jenže někdy přijdou životní situace, které člověka změní od základu. Tyto situace vytvářejí hrdiny, ale i osoby na okraji společnosti, nešťastné, zhroubené existence. A jejich jednání pak my, obyčejní lidé, kterým život plyne po hladké linii s občasnými mírnými zlomy, nemůžeme úplně pochopit, i kdybychom se sebevíc snažili. A oni nám své zkušenosti nemohou úplně předat, protože jsme nezažili totéž, co oni. Možná se dá říct, že zkušenosti nelze zcela předat nikdy. Ale u příběhů z války, z totality a dalších to platí dvojnásob. Nejistíme, jak se cítí voják v bitvě, pokud tím vojákem nejsme my. Nemůžeme ani odsuzovat lidi, kteří ze strachu jednali špatně, dokud ten strach sami nepoznáme. A pohnutky těch, co bojovali proti útisku prostředky za mírového stavu morálně nepřipustnými, také nedokážeme posoudit.

Ale můžeme tyto lidi nechat, aby se nám to pokusili sdělit. Nevadí, že to nikdy zcela nepůjde. Pokud však bude na jedné straně ochota k vyprávění a na druhé k naslouchání, podaří se to téměř úplně. Jestliže využijme každé příležitosti ke sdílení svých pocitů a zkušeností, čas nezabloudí v kruhu. Rady pro to, co dělat a co nedělat, se nám v budoucnu vybaví – ve chvíli, kdy se dostaneme do podobné situace – a pak už nebudeme muset začínat od začátku a zkušenosti lidstvo posunou dál, kde mu snad bude lépe. A i kdybychom touto situací nikdy neprocházeli, mohou nám takové příběhy pomoci k tomu, abychom se naučili alespoň částečně se vcítit do druhých lidí, jejichž volba mezi dobrem a zlem pro ně měla celoživotní následky.

Beseda s panem Miroslavem Koptem pro mě byla jednou ze vzácných možností poslechnout si někoho, kdo bojoval s nespravedlivým režimem a nedal se ochromit strachem. Neříkám, že jsem všechno pochopila, a nevím, jak bych se na jeho místě chovala já. Ale byla to příležitost k nahlédnutí do světa, který doufám nebudu muset nikdy navštívit. A za tu příležitost jsem vděčná.

Veronika Klápšřová

== =

Pan Miroslav Kopt prakticky celých 40 let komunistické nadvlády v Československu bojoval proti režimu, byl v odboji. Bojoval mnohými prostředky, mnohdy tvrdými a nekompromisními. Za své činy byl několik let vězněn, především ve věznici na Pankráci. Svými činy chtěl zlepšit či úplně zvrátit situaci v zemi. Bojoval z jedné z mnoha skautských organizací, o které se protikomunistický odboj velkou měrou opíral.

Pan Kopt je bezpochyby velmi odvážný člověk, který se nebojí přiznat se ke všem svým činům a je schopen sebereflexe. Díky jeho přednášce na naší škole ve mně vyvolal řadu otázek týkajících se minulosti i současnosti komunistického režimu a komunistů všeobecně. Je správné bojovat násilím, byť proti totalitnímu, režimu? Je to dostatečná omluva proto, abych mohl poškodit životy policistů, vojáků, hlídačů či jakýchkoli jiných pracovníků tím, že je napadnu nebo se kvůli mně dostanou do existenčních problémů (budou trestáni)? Jak by se mělo postupovat v současnosti?

Podle mě má každý jedinec vždy na výběr, jestli se pokoří a podlehne režimu, bude spolupracovat i přes to, že v opačném případě mu budou hrozit perzekuce a pronásledování. Samozřejmě, ne každý zvládne přijmout ten těžký osud. Proto je dle mého názoru útok na příslušníka StB, VB, apod. zcela oprávněný a omluvitelný. Přirozeně jen pokud se jedná o zájem společnosti na ukončení totalitní nadvlády.

V případech nevinných pracovníků či občanů je tato otázka velmi kontroverzní a nelze na ni zcela jistě najít jednoznačnou odpověď. Na druhou stranu bych ale nikdy neodsoudil člověka za to, že vykonal ne zcela správný čin na nevinném. Veřejný zájem by se měl stavět nad zájem jedince, pokud je to nevyhnutelné.

Rád bych ještě okomentoval další věc, o které se pan Kopt zmínil a která i s předešlým úzce souvisí. A to o tom, že žádný člověk nikdy nemůže mít zcela neomezenou svobodu, jak si to v nynější době řada lidí myslí. S tímto rovněž vyslovuji plný souhlas. Ve veřejném zájmu se můžou narušit práva občana, jak to bylo u poškození nevinného či dnes například s budováním veřejných staveb. Nesmí se ale porušovat bez nápravy. Proto si myslím, že by se mělo poškozeným omluvit.

Pan Kopt je pro mě osobností hodnou následování a obdivu a s jeho činy nemohu vyslovit nic jiného než souhlas. Jsou morálně zcela čisté. Myslím si, že je velká škoda, že lidé jako je Miroslav Kopt a další jsou nyní veřejností odsuzováni prakticky více, než představitelé režimu, kteří nebyli nikdy za své činy, které konali s plnou odpovědností, potrestáni.

Lukáš Kozák

== ==

Minulý týden jsem měla tu možnost zúčastnit se besedy s bývalým členem skautského odboje, panem Miroslavem Koptem, i když to nakonec spíše než diskuze byl jeho téměř dvouhodinový monolog. Já bych se teď ráda věnovala jednomu motivu, který zmínil, a kterého se týkal téměř jediný dotaz z publika.

Pan Kopt hovořil o tom, že již několikrát stál u někoho se střelnou zbraní v ruce, a s vytyčeným cílem, k něčemu ho přimět, by ho neváhal i zastřelit. Dnešní svět je asi na míle vzdálen tomu, ve kterém tu vládla totalita a komunisté, a mé pacifistické sklony by v tehdejší době asi těžko uspěly. Byla to doba války, i když vlastně studené, a když komunisté ovládali tuto zemi násilím, nebylo možné se bránit jinak, než stejnou cestou (podle pana Kopta). Ovšem zabít řadového příslušníka StB či SNB není dle mého názoru stejně omluvitelné jako zabití tyрана, které asi lze v jistých případech tolerovat. Já, jakožto agresor, totiž nikdy nemohu vědět, jakými prostředky – sliby či výhružkami zbavení zaměstnání a tvrdé perzekuce rodiny – byl dotyčný přinucen ke spolupráci s komunistickou stranou. A i kdyby toto bylo v dané chvíli již lhostejno, nemohu se zbavit dojmu, že zabitím jednoho řadového člena celý totalitní režim na kolena nepřinutím. A i s tím zabitím tyрана to asi není tak jednoduché, vždyť i katolický kněz Dietrich Bonhoeffer si nejdříve déle než rok lámal hlavu s tím, zda je eticky přípustné ukončit násilím lidský život, i když jeho pokračování přinese tolik jiných lidských obětí, jako tomu bylo u Adolfa Hitlera.

Není v mém právu posuzovat jednání jiných lidí v době, kterou jsem vůbec nezažila a snad ji ani nemohu pochopit. Jen bych nerada, aby se o zabití člověka mluvilo s takovým klidem a vůbec se to neproblematizovalo.

Šárka Knoblochová

= = =

Ve středu 23. 11. Se v aule našeho gymnázia konala beseda s panem Miroslavem Koptem, skautem, který v době komunismu působil v odboji, za což byl komunistickým režimem persekuován.

V první části přednášky nám pan Kopt vyprávěl o působení a organizaci skautského hnutí v době, která nebyla skautským ideálům nakloněna. Protože já sama u skautského oddílu působím, nebyla pro mě tato část besedy něčím zcela novým. Osobně mě mnohem víc zaujala druhá část povídání, kdy nás pan Kopt seznamoval s konkrétní podobou jeho působení v odboji. V rámci této části vyprávění pana Kopta vyvstala - z mého pohledu velmi zajímavá - otázka, a totiž, zda je morálně přípustné zabít člověka, který nějakým způsobem spolupracuje s režimem. Podle pana Kopta šlo o válečný stav, o studenou válku, a stejně jako je prý přípustné zabít diktátora, je přípustné zabít spolupracovníka režimu. Samozřejmě ne tak, že by člověk zabíjel na potkání, ale v určitých situacích je to přípustné. Z mého pohledu ovšem nelze zabití diktátora se zabitím např. příslušníka SNB srovnávat. Diktátor totiž koná zlo ze své vlastní vůle, už nad ním není nikdo, kdo by ho k tomu nutil. Jedná ze svých vlastních vnitřních pohnutek. Jak ale víme, mnoho komunistických kolaborantů bylo ke spolupráci nějakým způsobem donuceno. Samozřejmě že ne všichni, ale přesto považuji za morálně nepřipustné zabitím těchto lidí rozhodovat o jejich vině. Domnívám se, že tímto jednáním bychom si přivlastňovali právo, které nám nenáleží.

Přestože jsme se ale s panem Koptem v této otázce neshodli, jsem ráda, že za námi přišel. Možná, že právě to mnohé z nás přivedlo k tomu, vůbec se nad otázkou morálnosti zabití člověka zamyslet.

Žofie Nedbalová

== =

Minulý týden se nám - žákům Arcibiskupského gymnázia – naskytl, díky paní profesorce Almerové, možnost zúčastnit se projektu Příběhy bezpráví, již tradičně konaném i na naší škole. Tentokrát přišel bývalý člen skautského odboje a snažil se nám předat svoji zkušenost z této doby. Ráda bych se zamyslela nad tím, jak naše generace vnímá svědectví těchto lidí.

Začátek jeho promluvy se týkal spíše historických událostí. Pokračování již obsahovalo jeho osobní zážitky a postřehy. Po uplynutí nějaké doby od přednášky jsem si uvědomila, že náš (nebo alespoň můj) přístup ke každé části byl jiný. Vnímání první části, tedy části formou spíše přednášky, bylo podobné jako ve škole – člověk zachycoval množství informací a bez velkých rozmyslů si je ukládal do paměti jako věcné informace. Pak ale přišel zlom a já si uvědomuji, že jsem jeho vyprávění poměrně hodnotila z pohledu mých hodnot a toho, co je normální v „tomto“ světě. Přiznám se, že některé jeho činy nebo slova jsem i trochu odsuzovala (například prohlášení, že by byl schopen bez pardonu zabít). Nyní se zamýšlím nad tím, jestli je vůbec možné, abychom jeho svědectví, i svědectví jiných lidí, přijali na sto procent bez odsuzování a hodnocení, abychom je brali jako hrdiny, kteří bojovali za nás všechny a za to, co teď můžeme mít.

Asi není možné, abychom minulost úplně pochopili, ale měli bychom vnímat svědectví těchto lidí jako poklad, který se nám snaží předat. Není na nás, abychom soudili to, co jsme nikdy nezažili, ale je naší věcí, abychom toto svědectví převzali a snažili se ho aplikovat na budoucnost, která už je jen na nás.

Marie Hegrliková

===

Minulý týden, ve středu 23. 11. 2011, se naše třída zúčastnila besedy s politickým vězněm Miroslavem Koptem. Pan Kopt mluvil především o atmosféře plné strachu v době 50. let 20. století a o své odbojové činnosti.

Toto vyprávění mě přivedlo k zamyšlení nad tehdejší dobou. Dovedu se jen těžko vcítit do kůže jedince, který bojuje proti celému režimu.

Těžko se mi představuje, jak v době všude přítomného strachu organizují odboj, těžko nalézám odpověď na otázku, kde člověk bere tolik energie v takto těžké době na tak nebezpečné akce proti režimu. Ale vlastně možná právě ta naprostá zoufalost přivádí a burcuje lidi k nějakému aktu nesouhlasu. Přesto byla většina lidí, kteří proti režimu nebojovali, i když s ním nesouhlasili. O to smutnější je, že existovali lidé, kterým byla navrhována spolupráce s STB a oni proti svému přesvědčení souhlasili a poté donášeli na své kamarády a někdy i rodinu. Jak je vůbec možné, že některým lidem strach mozek zatemní a jiným naopak rozjasní?

Někdo by možná řekl, otázka momentální situace těch lidí. Ale když se podíváme podrobněji, mnoho odbojářů mělo rodiny. A tak si odpovídám, že to byla asi otázka odvahy a naděje na změnu, ve kterou si mnoho lidí ani netrouflo pomyslet. Je neuvěřitelné, jak pár odvážných jedinců může pomoci změnit budoucnost celého národa.

Celá beseda mně přiměla přemýšlet o té době z jiného pohledu. Jsem ráda, že nám beseda dodala odvalu bojovat i proti věcem, které vypadají jako nezměnitelné. Doufám, že kdyby se minulost opakovala, odbojářů by už bylo mnohem více, nemá cenu podléhat strachu.

Adéla Boubelová

= = =

Dvacátého třetího listopadu nás svojí návštěvou poctil Miroslav Kopt, skaut, bývalý pracovník české kontrarozvědky, poslanec Občanského fóra a především šest let vězněný protikomunistický bojovník. Vyprávěl nám o svém dětství za nacistické okupace, zážitcích z Pražského povstání a následného osvobození. V této souvislosti zmínil i zabíjení zajatců a civilistů Čechy a Rudou armádou a také deportace ruských imigrantů do Gulagu. Pokračoval popisem nejdříve skrytých, později zcela otevřených snah komunistické moci dostat Junáka pod svou kontrolu a svého rozhodnutí se po únoru 1948 zapojit do protikomunistického odboje. Rozšiřoval letáky, konal zpravodajskou a sabotážní činnost a shromažďoval prostředky k ozbrojenému odporu proti režimu. Byl odsouzen k šesti rokům vězení a práce v uranových dolech. I přes dohled státní bezpečnosti byl v období normalizace ve spojení s německými skauty a rádiem Svobodná Evropa.

Události, které nám pan Kopt líčil, byly podle mého názoru naprosto strhující a inspirativní. Myslím, že on a jeho bratři, z nichž někteří zaplatili svou činnost životem, zavírají ústa těm, kteří z různých důvodů usilují o vytvoření obrazu českého národa jako národa zrádců, kolaborantů a bezpáteřních hospodských remcalů. Klid, s jakým mluví o bombových sabotážích a přestřelkách v pražských ulicích, působí až provokativně. Je vidět, že to je člověk pevných zásad, naprosto přesvědčený o nutnosti bojovat proti zlu – jak sám řekl: „Jedním ze základních lidských práv je zabít tyrana.“

Jedna z přítomných studentek se ptala, jestli si pan Kopt nemyslí, že při ozbrojeném protikomunistickém odboji nakonec více trpěli civilisté. Přišlo mi to jako poněkud nevhodný dotaz, vzhledem k tomu, co pan Kopt prožil v rukou StB, ale on sám na něj odpověděl výše citovanou větou. Cele s ním souhlasím. Považuji za nebezpečnou naivitu předpokládat, že se proti zlu dá bojovat pouze sametově – i pan Kopt konstatoval, že takzvaná revoluce v roce 1989 byla spíš předáním moci, než skutečným svržením starého režimu (ostatně, kolik komunistických soudců, policistů a politiků je stále aktivních!). Naprosto se ztotožňuji s jeho názorem, že režim, který se rozhodl vládnout lidem s pomocí represí a násilí, který se chopil moci pučem, podpořeným mimovojenskými ozbrojenými složkami, že režim, který likvidoval naprosto brutálním způsobem nejen své oponenty, ale i kohokoliv, na koho ukázali všudypřítomní udavači, byl režimem zločinným, bezprávným a vedoucím válku proti vlastnímu národu a jako s takovým s ním a jeho přísluhovači (policisty, funkcionáři) mělo být zacházeno.

Oproti usilovně rozšiřovanému mýtu že „sme si ty komunisty vlastně sami zvolili,“ se KSČ dostala k absolutní moci za použití protiústavních prostředků a porušovala dokonce i svoje vlastní zákony. Vzhledem k tomu, že po roce 1945 nebyla v Československu obnovena

skutečná demokracie, mnoho odbojových skupin se po roce 1948 řídilo zákony první republiky. Podle těch byl jejich odboj nejen hodný schválení, ale dokonce povinností každého občana, bránícího svoji zemi před útiskem! Věřím, že nedávné přijetí zákona o třetím (tj. Protikomunistickém) odboji povede k definitivnímu uznání pana Kopta, bratří Mašínů a dalších, kteří NEKOLABORovali a NEREMCALI U PIVA, jako hrdinů, ne jako „kontroverzních odpůrců režimu“, jako bojovníků za svobodu, ne jako „radikálů“ a jako těch, kdo alespoň částečně zachránili českému národu čest v nečestné době, a jejichž činy mají potenciál narovnat onu už příslovečně „zlomenou páteř“ Čechů.

Na závěr bych uvedl citát z Tolkienova Pána Prstenů, který se myslím velmi hodí jako odpověď pro všechny, kteří odsuzují ozbrojený odpor zlu pod heslem „Nejsme jako oni.“

"Bude mezi námi mír," (...) "bude mír, až zahyneš ty i všechna tvoje díla - a díla tvého temného pána, kterému bys nás vydal. (...) I kdyby tvá válka se mnou byla spravedlivá - a nebyla, protože kdybys byl desetkrát moudřejší, neměl bys právo vládnout mně a mému lidu pro svůj vlastní prospěch - i tak, co řekneš o svých pochodních v Úvalech a o dětech, které tam leží mrtvé? (...) Až budeš viset na šibenici ze svého okna pro radost svým vlastním vranám, pak bude mír mezi mnou a tebou (...) Jsem menší syn velkých otců, ale nemám zapotřebí lízat tvou ruku."

(J.R.R. Tolkien: Pán Prstenů - Dvě věže, Mladá Fronta, Praha 2002)

Jan Parolek

== =

Když se zamyslím nad tématem občanská statečnost, musím si nejdříve říci, co se jí vlastně míní a co zahrnuje. Z názvu vyplývá, že se jedná o jakýsi projev či projevy statečnosti ve vztahu člověka k vlastní zemi. Určitě také záleží na tom, o jaké zemi, v jaké době a v jaké politické situaci je řeč.

V minulém století bylo spoustu příležitostí, jak projevit svou statečnost vůči vlasti, což vyžadovalo ale spoustu odvahy, trpělivosti a vytrvalosti. Stát si za svým názorem navzdory útlaku režimem, odporovat vydírání, výslechům i pod hrozbou smrti, postavit se za základní práva svobody, svobody vyjadřování a podobně – to neuměl a neumí jen tak kdekdo. Vyžaduje to pevně zakotvené morální hodnoty a přesvědčení, že je třeba za ně bojovat a to i za cenu nasazení vlastního života. Toto přesvědčení v sobě jistě nenalézal každý. Odbojáři za druhé světové války nejspíš museli mít v sobě tuhle neochvějnou kuráž, o kterou museli pečovat a udržovat si ji.

My se na toto téma díváme už možná trochu skeptickýma očima. Podle mého názoru je to tím, že v dnešní době relativní svobody nepocítujeme nutkání bojovat za hodnoty, jako je statečnost nebo poctivost, protože se zdá, že se bez těchto hodnot v klidu obejdeme. Jelikož nejsme přímo pronásledováni a žijeme si víceméně spokojeně, nic nás nenutí být pevně rozhodnutí stát si jasně za svými názory a hodnotami.

I když negativa, která často vedla v minulém století k nejhorším masakrům, týrání, genocidám a k nelidskému zacházení, jaké si lze vůbec představit, jednoznačně převažují cokoliv dobrého, troufám si tvrdit, že měla i možná jednu pozitivní stránku. A to takovou, že člověk byl nucen si v takové době lépe uvědomit cenné lidské hodnoty, rozhodnout se pro ně a stát si za nimi skálopevně. Člověk byl veden k větší odvaze, silnější statečnosti. Právě proto bychom si měli cenit dnešní svobody (i když ta nese také své nedostatky jako je zvrácená společnost, morálka nebo korupce), a zamyslet se nad tím, co pro nás taková občanská svoboda znamená dnes. Měli bychom si vážit toho, že své hodnoty můžeme vyznávat veřejně.

Tereza Dvořáková

= = =

Přednáška od pana Kopta byla perfektně analogicky uspořádána - přišlo mi jen trochu škoda, že nevybylo trochu více času na otázky a na debatu z nich vzniklou - ke konci se začal rozebírat, z mého pohledu velmi důležitý a zajisté kontroverzní, problém, a to že při boji proti tyranovi jsou všechny zbraně dovoleny - a že z pohledu morálky, především pak skautského přesvědčení, je to správné a nutné.

Tuto otázku bych zde velmi rád dopodrobna rozebral a vyjádřil k tomuto tématu svůj názor. Pro přesnost bych rád uvedl případ, kvůli kterému se výše zmíněná otázka začala rozebírat: „Dva odbojáři byli spatřeni v autobuse četníkem, protože jednomu z nich upadla pistole - ten druhý rychle doběhl k četníkovi, namířil mu pistoli na hlavu a řekl mu, že pokud se o této události kdekoli a kdykoli zmíní, najdou si jeho rodinu a všechny zabijí“.

V tomto případě mi nevadí míření pistolí na četníka ani vyhrožování jako takové - nesouhlasím se zatahováním třetích osob do problému dvou jasně vymezených stran - skauting jako takový byl založen z velké části na křesťanském jádru a podle tohoto učení je sice dovoleno bránit se (pokud jde o přežití tak i zabít), ale nesmí přitom být zraněny nevinné osoby - kterým zde bylo sice jen vyhrožováno, ale tyto vyhrůžky byly myšleny naprosto vážně - podle mého souzení měli vyhrožovat ublížením pouze tomu četníkovi.

Za druhé se mi velmi příčí definice „jakékoli zbraně jsou dovoleny“ – v každé válce musí existovat pravidla, a pokud je druhá strana nedodrží, neznamená to, že já je také nedodržím - a ubližování osobám, personálně nezajímavým v té válce, patří zajisté do skupiny činů, které válku většinou neukončí, častěji dokonce zhorší a vyhroť a které nemohu považovat za mravně správné.

Toto je můj názor, neříkám, že ti dva odbojáři udělali něco neomluvitelného - já jsem na rozmyšlení svého názoru měl pět dní, oni měli na vykonání činu pouze sekundy...

Václav Rýdl

== ==

Dříve jsem slýchal od některých důchodců: „zlatí komunisté, dříve jsme se měli lépe“ atp. Ale nebral jsem to nijak vážně, lidé si pamatují nejvíce to hezké, špatné si nikdo pamatovat nechce. Ale poslední dobou mě zaráží vyjádření od mladších generací, především od generace, která stála na Václavském náměstí v 89´ roce a zvonila klíči. „Za tohle jsme nebojovali“ se ozývá z mnoha směrů. Byla Sametová revoluce úspěšná?

Před několika dny jsme měli ve škole besedu s panem Koptem, pan Kopt se jako mladý skaut aktivně účastnil protikomunistického odboje a s vervou nám odboj líčil, ale spíše než samotné vyprávění mě zaujala nespokojenost pana Kopta s dnešní situací. Zarazila mě především jedna věta: „Sametová revoluce byla příliš sametová.“ Podle pana Kopta měla být tvrdší, bez milosti postihnout vůdčí komunisty a zakázat komunistickou stranu. Nyní máme v zemi spíše anarchii než zdravou demokracii, pro kterou by se musely udělat, hned zpočátku, nedemokratické kroky.

Byla tedy Sametová revoluce úspěšná? Není sice všechno tak, jak si lidé v euforii v 89´ roce představovali, ale jsme svobodní, každý může jet do téměř jakékoliv země na světě, za dostupnou cenu. Každý může vlastnit pozemky, nemovitosti, kupovat si jídlo, na jaké zrovna má chuť, bez front a vyprodaných krámů. Máme také volný přístup k mediím, která nejsou striktně cenzurována, a můžeme se dostat k jakýmkoliv informacím během pár minut. A za to jsem rozhodně vděčný a vážím si toho. Lidé si stěžují, jak jsou ve vládě pořád ti samí lidé, co před revolucí, jak se nic nezměnilo, jak se teď krade atp.

Ano, to všechno je pravda, ale člověk si musí uvědomit, že komunismus byl v naší zemi 40 let, za tu dobu musel být každý režimem ovlivněn a deformován. To, že ve vládě sedí ti samí lidé, na ministerstvech pracují stále tyž úředníci, stejně tak v bezpečnostních složkách, je pochopitelné. Kdo by je nahradil, kdyby byli všichni po revoluci propuštěni a souzeni? V těchto orgánech je zaměstnáno tisíce občanů a těžko by se ze dne na den našla za každého adekvátní náhrada, zvláště z občanů, kteří žili v režimu 40 let. A že se krade? Myslím, že se nekrade o nic více než dříve, ale hlavní rozdíl je v informovanosti občanů skrze media, která před revolucí byla absolutně kontrolována a jaká jsou dnes asi všichni víme :-).

Nevím tedy, jestli byla Sametová revoluce úspěšná, jsem za ni rád. Ale jestli stála za to, se dozvíme, až mladší generace, nezasažená režimem, nahradí starší generace. Až poté můžeme říci, zda-li byla úspěšná, jestli jsme se z režimu poučili a jsme schopni vytvořit demokraticky fungující společnost.

Adam Podojil

= = =

Dne 23. 11. 2011 nás ve škole navštívil Miroslav Kopt, takto skaut, odbojář a politický vězeň. Beseda se konala v aule Arcibiskupského gymnázia, návštěvník shrnul svůj životopis, ale i dobová fakta obecně.

Jako skaut se dostal do odbojové skupiny Ostřížů – podle jeho vlastních slov byl jedním z uvědomělých odbojářů: „*Já jsem opravdu tu odbojovou problematiku bral vážně. Pro mě to nebylo nějaký dobrodružství.*“ Miroslav Kopt byl poprvé odsouzen v roce 1952, ale do vězení nenastoupil – přišla totiž amnestie. Později se začal názorově rozcházet se skupinou Ostřížů a založil dokonce svůj vlastní odboj s názvem Tonda. Nedostalo se mu ale příležitosti potenciál „Tondy“ rozvinout, neboť roku 1954 byl na šest let uvězněn, protože jeden z Ostřížů začal mluvit. Dále je jeho jméno spjato s rádiem Svobodná Evropa.

Jeho přednáška byla velmi zajímavá, nejzajímavější mi přišly poznámky spíše obecnějšího rázu, jako například o nutnosti bojovat fyzicky proti totalitním režimům. Jsem rád, že toto zaznělo a plně se s jeho názorem ztotožňuji. Nemám rád pacifistické řeči ve významu: oni nám sice ubližovali, ale my se jim snažili čelit důsledným nenásilím. A přesně podle slov pana Kopta si také myslím, že bez použití fyzického sjednocení lidí v listopadu 1989 bychom zde měli totalitní režim dodnes. Stejně jako, že kdyby zastřelil onoho policistu, který se chystal zkontrolovat jeho kamaráda, když s pistolemi v kapse jeli provádět ilegální odbojovou činnost, nijak by morálně neklesl. Velmi silný zážitek pro mě bylo také jeho vyprávění z dětství. Jeho tatínek ho prý brával na půdu jejich domu, koukat se na popravy při heydrichiádě, zatímco mu říkal: Vidíš Mirku, tohle jim nikdy nesmíme zapomenout. Miroslav Kopt toto uváděl jako jeden z důvodů, který ho utvrdil v odbojové činnosti. Nejednalo se sice již o nacisty, ale o komunisty, ale ve velkém popravovaly oba režimy. S pocitem, že jsem vyslechl mnoho zajímavého o minulém režimu, jsem odcházel na zbytek výuky.

Jan Štícha

== =

Po přečtení rozhovoru „Čtyřicet let v odboji...“ s Miroslavem Koptem na stránce Ústavu pro studium totalitních režimů, jsem se zamyslela nad tematikou boje proti totalitnímu režimu, jak složité to muselo být, mít vůli se tomu postavit a mít naději, že mohou nad režimem zvítězit.

Je pro mě těžko pochopitelné, kde lidé jako například pan Kopt, vzali odvalu a sílu bojovat a riskovat svůj život, tím pádem i své rodiny. Nedokážu si představit, jak bych já sama volila mezi rodinou a blahem a budoucností společnosti. I přes to, že věděli, že jejich rodiny mohou být vydírány a zavražďovány popravami rodinných příslušníků, jen kvůli informacím odhalujícím odbojáře. Je štěstí, že ne úplně všichni byli popraveni a díky nim se můžeme dozvědět, jak to opravdu bylo.

Dovedu pochopit lidi, kteří se báli a byli laxní, i když nesouhlasili s režimem, ale nic nepodnikali, protože měli velký strach. Ale na druhou stranu nedovedu pochopit lidi, kteří byli proti režimu, ale byli schopni spolupracovat s StB a udávat ostatní - sousedy, přátele a dokonce i své příbuzné. Je strašné, co s námi strach může udělat. A přesto je vidět, že se najdou tací, kteří strachu a hrozbě nepodlehnu a budou pro nás bojovat za svobodný stát. Myslím si, že bychom si jich měli velmi vážit, protože bychom museli stále tomu strachu čelit.

Anežka Kratěnová

= = =

Osobní setkání s člověkem z odboje je pravděpodobně nejlepší příležitostí k nahlédnutí do naší historie. Prostřednictvím projektu Příběhy bezpráví se nám, studentům AG, naskytla vzácná možnost vyslechnout si svědectví pana Miroslava Kopta, skauta a bývalého politického vězně, jehož odhodlání pro věc odboje a občanského odporu za minulého režimu, je obdivuhodné, až inspirující.

Pro mě osobně byla nejsilnějším momentem besedy chvíle, kdy pan Kopt řekl něco ve smyslu: „Měl jsem zbraň a v případě nouze bych neváhal vystřelit.“ Opravdu tedy nešlo o dobrodružství mladého skauta, jak se zpočátku mohlo zdát. Problém protikomunistického odboje dodneška vyvolává řadu otázek a i přes to, že už máme zákon o třetím odboji, najdou se tací lidé, kteří neváhají jeho účastníky obviňovat z bezdůvodného zabíjení. Soudit vhodnost použití násilí nám nepřísluší, na věc se totiž nelze dívat očima dnešní společnosti, rozdílnost situací je opravdu značná. Co si můžeme odnést je právě osobní angažovanost proti bezpráví, nikoli ve smyslu hospodského nadávání, ale reálných činů.

Takovéto angažovanosti nevidím v dnešní době dostatek - nerad bych zde použil oblíbené klišé „švejkovství“, nicméně laxnost k problémům dneška (které jsou v demokratickém zřízení nesrovnatelně banálnější) mě přivádí k myšlence, zda bychom jako společnost ustáli tvrdou zkoušku totalitním režimem, nebo zda bychom se bez větších protestů podvolili. Právě v povzbuzení k občanské odpovědnosti a aktivní činnosti shledávám největší užitek besedy s panem Koptem.

Michael Sojka

= = =

V roce 1939 vypukla druhá světová válka. Trvala šest let. Tři roky po ní nastoupil socialistický režim. Trval čtyřicet dva let. Od roku 1939 do roku 1989 byli skauti pronásledováni, perzekuováni, haněni. Byli na obtíž totalitním režimům a jejich pověst byla špiněna.

Překvapuje mě tedy, když v dnešní době kdejaký mladý všeználek v tisku poukazuje na činy skautů a dalších, kteří za režimu neseděli s rukama v klíně a nenechá na nich nit suchou, v roli mravokárce. Zajímalo by mě, kde se v poslední době rojí tito zastánci režimu. Ne že bych si myslel, že po roce 89 všichni zmizeli, přesto jsem stále častěji a častěji nepříjemně překvapován. Mladí hrůzy režimu nezažili a je třeba jim je připomínat. Avšak pouhé přednášky a dokumenty oné doby ve škole nestačí.

Myslím, že je třeba, kromě těchto informačních příležitostí, vést se studenty, žáky, debaty. Je zapotřebí rozdmýchat jejich zájem, podráždit jejich flegmatické postoje. Dnešní, ministerstvem nařízená, striktní apolitičnost na školách nese své ovoce. Žáci nemají o politice přehled, nevědí, co bylo roku 89, nevědí, co je Sametová revoluce.

Tam vše začíná. Tito lidé později kritizují skutky těchto skautských hrdinů. Jejich činy nebyly vždy správné, nebyly vždy morálně zcela nezávadné. Ale byly to činy. Činy, které mluvily samy za sebe. Činy, které chtělo vykonat mnoho lidí, ale neměli pro ně odvahu. Byl to statečný odpor proti zvrácenému režimu.

Daniel Degtěv

= = =

Nedávno u nás byl pan Kopt, mimo jiné člen skautského odboje. Pan Kopt toho dělal a dělá mnohem více, avšak mně zaujala právě tato činnost, neboť jsem sám členem podobného oddílu.

Vyprávěl nám, co všechno s kamarády za války i po ní dělali a jaký to mělo význam. Byla to pro mě zajímavá část zejména z toho hlediska, že se v ní řešilo, že člověk by rád byl součástí něčeho takového, ale být proti sám je těžké a málokdo to zvládne sám. Ovšem být ve skupině lidí, která je proti, je také těžké, protože jak si člověk může být jistý, že ostatní jsou spolehliví, obzvláště v takovýchto dobách. V tomto se podle mě ukázala obrovská síla skautských oddílů (stejně jako třeba Sokola a dalších), kde se scházeli lidé, již měli vždy chuť něco dělat, učit se, poznávat a mít svůj názor, který stojí za to bránit. V takovýchto skupinách, člověk věděl, na čem je a s kým na tom je. Proto mohl skautský odboj tak dobře fungovat.

Mnozí se smáli, nebo jim přišlo malicherné, jaké "škod'árny" dělali, že to byly maličkosti a neměly význam. Možná neměly žádný celostátně viditelný význam, ale já si myslím, že byly důležité hned z několika důvodů. Zaprvé - i když akce nemusely mít třeba celostátní význam, klidně mohly mít význam menšího rozsahu, který nebyl tolik vidět, ale přece tam byl. Zadruhé - mohly být morální oporou pro všechny lidi. Mohli vidět, že se něco děje, a že ne všichni jsou zlomení, nebo bezmocní. A zatřetí – tato činnost stmelovala samotné odbojáře, což jim určitě muselo pomáhat v tom, aby tuto dobu překonali, nezvykli si na bezmoc, či neudělali nějakou hloupost.

Další spornou stránkou skautu bylo, že to byli často, ne-li spíš většinou mladí kluci a děvčata. Na jednu stranu, ideální, kdo by je podezřívával, či je nějak přísněji trestal. Na druhou stranu, mladí, kteří si nemohli pořádně uvědomit všechny důsledky. Myslím, že to pan Kopt perfektně vystihl, neboť říkal, že na nic jiného neměli pomyšlení. Sice byli mladí a možná nedohlédli všech důsledků, ale rozhodně nebyli hloupí a jak známo, tak mladí jsou ti, co přetváří svět, neboť mají nejvíce zápalu a odhodlání udělat to, co chtějí a považují za správné. Proto bylo prakticky nemožné je od toho odstrčit. Výsledkem tedy bylo nechat je "jet", či jim to zakázat a čekat, kdy udělají nějakou hloupost.

Jsem rád, že jsem toto vyprávění slyšel, neboť se mi potvrdily mé názory a pocity a to od někoho, kdo to sám zažil, ale hlavně kdo to sám žil. Doufám, že bychom takovýchto činů byli schopni znovu.

Vojtěch Hübner

== =

V listopadu jsme měli ve škole možnost setkat se panem Koptem. Setkání proběhlo jako tradiční beseda – krom poslechu zajímavého vyprávění pana Kopta se do setkání vešel ještě čas na dotazy. Pan Kopt začal vyprávění svým osobním příběhem a stále víc do něj vkládal i svoje názory na širší problémy, náhledy i na jiné situace. Považuji za velmi přínosné jeho vyprávění o odboji uvnitř organizace skautů. Než jsem se s panem Koptem setkala, neměla jsem o podobné činnosti skautských oddílů nejmenší tušení.

Podle vyprávění, které jsem mohla vyslechnout, se však pan Kopt časem se skupinou Ostřížů (skautský odboj) rozešel. Měl prý obavy o vyzrazení celé skupiny, zdálo se mu prostě, že skupina Ostřížů začíná být nápadná a blízko odhalení. Proto pak sám založil odbojovou skupinu s krycím jménem Tonda, ta ale pro nástup pana Kopta do vězení nestihla svojí činnost ani řádně rozvinout. Já osobně velmi obdivuji jeho odhodlanost zapojovat se do odbojové činnosti, ale ještě více právě jeho charakteristickou profesionalitu, se kterou tuto činnost vykonával. Ta je právě podle mého jasně vidět v jeho odchodu od Ostřížů (zpětně se ukázalo, že měl pravdu, jeden z Ostřížů začal mluvit) a založení vlastní skupiny, tak neúnavnost s jakou se k odbojové činnosti vracel po návratu k vězení. Z jeho slov dále vyplývalo, že odbojová osvěta probíhala i ve vězení, i zde se pan Kopt zapojil.

Dalším překvapením pro mě bylo, když jsem se dozvěděla, že pan Kopt spolupracoval s rádiem Svobodná Evropa. Tomuto rádiu přičítám velký vliv na dění u nás a všech lidí, kteří s ním měli co do činění, si velmi vážím.

Myslím, že je velmi důležité mluvit o minulém století, tak jako o jeho hrdinech, a to zvláště pro naši generaci, která tuto dobu naštěstí neměla možnost zažít.

Alena Plášková

= = =

Nedávno se u nás ve škole konala beseda s panem Miroslavem Koptem – skautem angažujícím se za minulého režimu v odboji, politickým vězněm, ale také bývalým členem kontrarozvědky. Pan Kopt je zajisté obdivuhodný člověk, za minulého režimu se zabýval zpravodajskou činností v odboji ve skautské skupině Ostříž, za což byl následně režimem odsouzen na deset let vězení. Samozřejmě se nabízí sporná otázka odboje – zda „násilný odboj“ byl v souladu s ideály skautingu a vůbec s morálními zásadami. Chtěla bych se ale raději zabývat tím, čím jsou pro nás jako pro studenty a mladé lidi besedy tohoto typu užitečné, co si z nich má člověk odnést?

Proč je pro nás cenné se s těmito lidmi stýkat a poslouchat jejich vyprávění?

Ve škole už jsem párkrát na podobném setkání byla, ať už to bylo sekání s panem Bubníkem, s paní Bendovou nebo právě s panem Koptem. Každý z nich nám vyprávěl o svých zážitcích o obrazu „minulé doby“, snažili se nám zprostředkovat určitou představu o komunismu a o životě, jaký lidé tenkrát žili. Já osobně vidím velký přínos právě v tom, že můžeme poslouchat zážitky lidí, kteří opravdu komunismus zažili a vytvářet si tak vlastní představy. Možná by se zde dalo použít známé rčení, že kdo nezná minulost, může opakovat její chyby.

Nemohu porozumět tomu, že se někdo dnes ztotožňuje s neonacistickými tendencemi, že lidé popírají holocaust, že dokonce existují názory, že komunistické uměle vykonstruované procesy nebyly vlastně tak strašné, jak se říká. A velmi často také slyším, že za komunismu se měli lidé vlastně dobře a nic jim nechybělo a dnes, když tu máme demokracii, je dnešní situace horší, než byla dříve. Ano, na jednu stranu chápu, že se dnes dozvíme z médií všechno, co se ve světě děje, že nás děsí finanční krize, politické a sociální problémy a spousta dalších věcí. Přesto bychom neměli zapomínat na to všechno, co se v minulosti událo – na mnoho špatných věcí, které jsou spojené s minulým režimem.

Právě i v bezprostředním svědectví o minulých událostech je cena takových besed a vyprávění. Myslím, že lidé rádi zapomínají a jsem moc ráda za to, že se mnoho mladých lidí setkává například s lidmi perzekuovanými komunisty, že existuje mnoho dokumentů a svědectví o životě v komunistickém Československu.

Tereza Nováková

== =

Totalita, nesvoboda, cenzura, zákazy, vězení... to jsou slova spojována s dobou komunismu v Československu – dobou, kdy většina lidí mlčky a bez protestů dělala všechno tak, jak jim to shora přikázali. Neprotestovali. Šli mlčky jako stádo ovcí nechajíce si všechno líbit.

Ale ne všichni byli takoví. Našli se i tací, kteří šli proti režimu, a to i za cenu ztráty zaměstnání, vyhození ze školy, vězení či dokonce ztráty života. Tito lidé se nebáli a svými činy dokázali nakonec svrhnout komunistickou vládu. Kdyby si každý s těchto lidí řekl "já nemohu jít proti režimu protože jsem moc slabý" nebo " Já se bojím abych neztratil zaměstnání" či "nechci aby mě vyhodili ze školy" anebo "Já ale nechci skončit ve vězení", tak bychom měli ještě dneska komunistickou vládu a na náměstích by stály sochy Stalina.

Být v odboji bylo ovšem hodně riskantní, protože udavači byli všude a měli oči otevřené dokořán. Naštěstí jim ale spousta věcí a událostí uniklo, takže dnes se můžeme radovat ze svobodného státu. V době komunismu byl zakázaný skauting, protože skautská ideologie byla pro režim nežádoucí stejně jako křesťanská víra. Skauting ale přežíval i v této době a mnozí členové byli zapojeni do odboje. Stejně tak nadále existovala ilegálně různá křesťanská společenství.

Proč vlastně člověk jde či nejde do odboje? Nezáleží na stáří, síle, dokonalosti... jde pouze o odvalu. Mnozí na první pohled silní a schopní lidé se ustrašeně krčili v koutku, zatímco mnozí slabí, nedokonalí, avšak odvážní šli statečně do odboje. Tady totiž záleží pouze na tom, kolik lidí je ochotných riskovat svou vlastní svobodu pro budoucnost. Kolik lidí je ochotných překonat strach a jít bojovat za správnou věc. Je tak jednoduché říci si "Ale vždyť já tu budu jen pár let, to nemá cenu" a "Ale vždyť už tu vládu máme tak dlouho, to už nemáme šanci změnit". Jenže s takovýmto přístupem bychom se nikdy nikam nedostali...

Měli bychom být proto vděční těmto lidem a vážit si toho, co pro náš stát a hlavně pro nás udělali. Protože mít svobodu vyznání, svobodu slova, svobodu číst knihy, které se nám líbí, svobodu poslouchat hudbu, jakou chceme, je něco, čeho bychom si měli vážit.

Johana Vítková

== =

Vyprávění pana Kopta bylo velmi zajímavé a přivedlo nás na spoustu myšlenek – tedy alespoň mě. Jsem totiž skaut. Uvědomil jsem si ale - přestože jsem si to samozřejmě tak nějak podvědomě uvědomoval už dávno, ale neměl jsem čas nad tím více rozjímat – že to mám velmi jednoduché. Nemusel jsem se nikam tajně se strachem přihlašovat, nemusíme se na schůzkách před nikým skrývat, a když se mě někdo zeptá, můžu mu hrdě říci, že patřím ke skautům.

Pan Kopt mě tedy přinutil přemýšlet nad tím, jestli bych volil skautský život i v dřívějším režimu, se všemi těmito svízelemi. A obávám se, že asi ne, přestože to samozřejmě nemohu vědět, protože v té době nežiji, ani sem nikdy nežil a nevím proto, jak bych se zachoval a kam by vedly mé kroky.

Další myšlenka, kterou mi pan Kopt nasadil do hlavy, bylo připomenutí si toho, jak důležitou, přestože malou roli sehrály i tyto "odboje". Malou proto, protože takových lidí, kteří by byli u partyzánů nebo u skautů, nebo třeba jen ve spolku "Nemáme rádi SSSR", kde by se lidé scházeli každý čtvrtek a jinak nic proti komunismu nedělali, nebylo mnoho - ne proto, že by snad jejich úloha nebyla podstatná. Většina lidí seděla doma a byla zticha. Kdyby se každý ihned radikálně postavil na odpor, nemohl by se teror rozrůst do takové šíře, v jaké byl, a možná by dokonce okamžitě zanikl.

Tomáš Bouška

== =

Beseda proběhla v přátelském duchu v kapli naší školy. Pan Kopt nám vyprávěl o svých osobních zážitcích z doby komunistického režimu, o způsobu, jakým on i jeho přátelé ze skautingu vyjadřovali svůj nesouhlas s tímto režimem. Hlavně v tomto ohledu padlo několik dotazů stran studentů-posluchačů. „Nebylo to přehnané?“ „Myslíte, že se proti násilí dá bojovat násilím?“ „Věříte, že neexistuje jemnější a přesto stejně účinná cesta?“

Mě osobně otázky tohoto typu zaujaly. Přemýšlela jsem, jak veliká je ona propast mezi generací, která to „zažila“ (jakkoli už reagovala) a mezi mnou a mými vrstevníky, kteří máme jakékoli informace o bezpráví z let před naším narozením pouze zprostředkované. Umíme si vlastně představit sami sebe na místě dejme tomu pana Kopta? Snažíme se o to? Máme k tomu dostatek *přístupových dat*? A do jaké míry máme a smíme hodnotit správnost jednání takových lidí?

Kdybych měla mluvit za sebe, musím říct, že se mi mnoho názorů mé generace často příčí (ale mnoho jich i uznávám jako hodnotné). Případá mi nešťastný ten pocit, který panuje: že mít svůj názor je vždy lepší, než nemít žádný. Ne proto, že bych s tímto tvrzením nesouhlasila, ale proto, že může působit scestně- zdánlivě jako by nám nedovoloval říct: nevím, necítím se oprávněn vyvozovat závěry. Ale to je právě to, co je podle mě důležité- dokázat přiznat nejen sobě, ale i těm okolo, že možná ani nemůžu vědět. Nic není více omezující, než mít takzvanou „svou pravdu“. Jak se chceme dozvědět víc, když jsme přesvědčeni o pravdivosti své teze? Přála bych si, aby lidé více o situacích přemýšleli a méně vyvozovaly jasné, nezpochybnitelné závěry.

Podle mě je důležité, se zeptat (Nikdy Vám nepřišlo, že to není ta nejlepší cesta?), pokud mám pochybnosti; ale říci: Takhle to bylo špatně, takhle jste to neměl dělat- kdo z lidí je tak neomylný, že by to směl říct? Zvláště v takovéhle, časem už značně vybledlé a rozostřené záležitosti.

Ludmila Šolcová

== =

IV. Doporučené texty ke studiu

Kafka Jiří, Kopt Miroslav: Akce StB POLOM, Praha 2008

Kopt Miroslav a kol.: Český skauting v dokumentech KSČ 1945-1948, Praha 2004

Pecka Karel: Motáky nezvěstnému, Brno 1990

Šimková Dagmar: Byly jsme tam taky, Praha 1999

Časopis Věrní zůstaneme, číslo 1, ročník XXII, rok 2012 (vydala KPV- pobočka č. 15, Praha)

Svoboda projevu, slova a tisku je zaručena českou ústavou, Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, jehož je ČR signatářem (vyhláška ministerstva zahr. věcí 4.120/1978 Sb.) Listinou lidských práv a svobod - zákonem FS z r. 1991. Cenzura je nepřijatelná. Rozumějí se tím jakékoliv zásahy státních orgánů proti svobodě a obrazu, a jejich šíření hromadnými sdělovacími prostředky. Každý má právo zastávat svůj názor bez překážky a právo na svobodu projevu ústní nebo tiskem, případně jinými prostředky podle vlastní volby.

Ročník XXII • leden/únor 2012

Věrní zůstaneme

Konfederace politických vězňů – pobočka č. 15 – Praha

VÁCLAV HAVEL

zasloužil se o svobodu a demokracii

Odešel prezident, politik, intelektuál, vizionář a umělec. V posledním desetiletí respektovaná osobnost víc ve světě než doma. Ale je všeobecně známo, že doma není nikdo prorokem. Co však mu nikdo nemůže upřít, že si právem nese soud o tom, že jeto on, který se ZASLOUŽIL O SVOBODU A DEMOKRACII, o její obnově v našem státě v nejnepříjemnějších slova smyslu. Nebyl to žádný revolucionář a také toto slovo neměl nikterak v lásce, oproti celé řadě svých společníků s disentu. Jeho pojetí PRAVDY A LÁSKY spočívalo především ve vyzvednutí praporu práva na svobodu člověka, jako nezadatelného práva v době, kdy téměř celý národ se octnul téměř na pokraji svých sil, v době tak zvané normalizace pod sovětskou vojenskou a politickou okupací. Je to především síla jeho slov, jeho zastávání se utlačovaných, která napomohla otevřít

oči západnímu veřejnému mínění.

Napomohl vytvořit společný proud těch sil, které zatřásly světem tak, že i ta železná opona a systém, který ji vytvořil, po čtyřiceti letech vzali za své. Václav Havel se zařadil vedle svatého otce Jana Pavla II, Lecha Walesy a Ronalda Reagana, mezi ty, kteří pohnuli světem. Pocty, které se Václavu Havlovi dostalo při jeho prvé cestě do USA na půdě kongresu Spojených států, kdy všichni kongresmani mu vzdali čest potleskem ve stoje a jeho světový věhlas jdoucí až do jeho posledních dní by měl být zavazující i pro nás. Oproti mnohým pomluvám z poledních několika málo let, přece jen se mu dostalo plně satisfakce ve způ-

sobu, jakým náš národ jej doprovázel na jeho poslední cestě. Byla to pocta po způsobu pocty dávných českých panovníků, kterou si plně zasloužil.

Slova našeho současného presidenta Václava Klause „ODEŠLA VELKÁ OSOBNOST NAŠICH MODERNÍCH DĚJIN“ plně vystihují jeho rozměr. Čest jeho památce.

Je dobré si připomenout slova na rozloučenou našeho pražského arcibiskupa Mons. Dominika Duky pronesená ve svatovítské katedrále, která této smutné události dodávají rozměr daleko přesahující dnešní dny.

M. Ko
ved. redaktor

VĚRNÍ ZŮSTANEME vydává Konfederace politických vězňů, pobočka 15 - Praha, redakce a administrace Revoluční 28, Praha 1, 110 00 tel. fax. 224 819 897. www.kpv15praha@tiscali.cz, www.kpv-praha15.wz.cz

Redakční rada: vedoucí redaktor Miroslav Kopt, redaktori: Marie Štátníková, Jarmila Benešová

Produkce, tisk a expedice: Nakladatelství Eva - Milan Nevoře, K Údolí 2, Praha 4 - Modřany, 143 00. Tel: 608 706 693 e-mail: nakladeva@seznam.cz
Registrováno MK ČR, č. 7153. NEPRODEJNÝ VĚTISK.

Názory obsažené ve článcích nemusí vždy souhlasit s názory „Redakce VZ“.